

Eina nuo 1988 m. spalio 28 d.

Nr. 48
(974)

LIETUVOS POLITINIŲ KALINIŲ IR TREMTINIŲ SĄJUNGOS SAVAITRAŠTIS

* 2011 m. gruodžio 23 d. *

Didžiąja Paslapti pasitinkant

Šv. Kalėdos – paslapčių, mistikos, draugystės, gerumo ir Didžiosios Paslapties susitikimo metas. Gamta ir mitologija surado akivaizdžių būdų, kaip žmonijai patekti tikrovės Tiesą. Gamta – konjunkcijos ir astronomijos faktu, trims ryškioms žvaigždėms suėjus i vieną artimą plotmę ir sudarius vieną ryškią žvaigždę danguje, atvedė trijų valstybių karalius ten, kur gimė kita Žvaigždė, Pa-saulio šviesa – Kristus. Kadangi Kristus gimė tvarėje ir pirmieji Jį pasveikino gyvulėliai ir piemenys, mitologijoje bylojama apie gyvulių šneką žmogaus balsu Kūčių naktį. Blaškomai senajai žydų tau-tai reikėjo susikalbėjimo, kuriuo ir šiandieną jai taip trūksta, tad atrodo, kad gyvuliai prabilių, kad šunys nekauktų, gal žmogus su žmogumi susikalbėtų.

O kiek paslapčių prie Kūčių stalo, prisiminimų apie laukus pilnus lietuviškų sodybų, bažnyčias, buvusius pilnas giedančių ir besimeldžiančių mūsus žmonių, ir kai mama vedė į roratines šv. Mišias ir vis klausė: „Ar visas nuodė-

mes susiskaitei, vaikeli, ar vis-ka pasakysi kunigeliui?“ Kokia puiki dvasios ir kūno vadybininkė buvo mama. Bažnyčios tada neskendėjo pro-žektorių šviesose, Kristaus au-kos altoriui buvo reiškiama pa-garba. Degė natūralios gamtos padovanotos vaškinės žvakės, skleisdamos aromatingą gaivumą. Tai viename, tai kitame bažnyčios krašte pasigirdavo kaip genios tuksenimas. Mama paaiškindavo, kad tai kuni-gio ženklas atgailaujančia-jam, kad jam atleista už nuo-sirdų prisipažinimą ir kad gali eiti su ramia ir švaria saži-ne Dievo malonėje šventi Kris-taus gimimo šventę. Ir kaimynas kaimyno paklausdavo, ar jau „išispaviedoja“?

Koks malonus vaikstės prisiminimas ir garsas, paly-ginus su tuo grindinio akme-nų svaidomu bildesių į valsty-binių pastatų langus, kad ten surastų bent žmogišką atleidimą, supratimą, išklausymą, kad duris, pagal Kristų, bel-džiančiam atidarytų. Ne vie-nas parlamentaras prabyla apie Dešimt Dievo įsakymų ir valstybei garsiai ištaria: „Taip, pažadu“. Bet pamirš-

ta svarbiausią – „Ne“. Negalima vogti, meluoti, apgaudi-neti. Jei nuodysimės melu ir apgaule – mūsų laukia tikras išnykimasis. Jei pasiduosime, pataikausime, keiksimės, bi-josime – niekinga pražūtis mums garantuota...

Erdvu dabar mūsų lau-kuose ir bažnyčiose. Užmirš-tame, net nebeišmokstame to, ką mokėjo mūsų tėvai, ne-beskiriame švento nuo kas-dienio, savo nuo svetimo, už-dirbtu nuo pavogto, nuoširdaus nuo suvaidinto. Mūsų vi-sų klaidos klupdė ir klupdo Lietuvą, mūsų visų apsileidi-mai temdė ir temdo Lietuvos veidą. Mūsų visų nuodémės žemino ir žemina mūsų Lie-tuvą. Ir dabar apsileisti nega-lime, bet kiekvieno klystančio nepasmerkime kaip išdaviko. Teprisipildo mūsų širdys ger-umo, gailestingumo ir mei-lės. Tegu šv. Kalėdos ir ate-inantys Naujieji Viešpaties metai būna dosnūs, prasmin-gi darbais, vilčių išspildymu, asmenine laime, ramybe ir sanitarve.

Pagarbiai –
kunigas Alfonsas
BULOTAS

Sventė mylintiemis Lietuva

Advento šeštadienį, gruo-džio 17 dieną, Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių są-junga surengė šventę „Lietu-va ir mes“, skirtą pagerbti la-biausiai nusipelniusius buvu-sius tremtinius, politinius ka-linius, Laisvės kovų dalyvius, LPKTS narius, apdovanotus LPKTS žymeniu „Už nuopelnus Lietuvai“.

Renginys Kauno įgulos karininkų ramovėje pradėtas Lietuvos valstybės himnu. Tylos minute pagerbti Ana-pilin išėjusieji apdovanotieji žymeniu „Už nuopelnus Lie-tuvai“. Išnešta gėlių priekovotojų, žuvusiu už Lietuvos Lais-vę, Motinos, Laisvės paminklų ir Nežinomo kareivio kapo.

Susirinkusiuosius į ši gražų renginį palaimino buvęs politinis kalinas, apdovanotas LPKTS žymeniu „Už nuopelnus Lietuvai“, Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius.

„Tremtis visų gyvenime paliko žaizdą, daug sunkių prisiminimų. Bet šiandien daugiausiai dejuoja ne buvę tremtiniai, – sakė arkivysku-pas. – Tremtis – ne tik išban-

LPKTS pirmininkas dr. Povilas Jakučionis įteikė žymenį „Už nuopelnus Lietuvai“ LPKTS Alytaus filialo pirmininkei Stasei Tamašauskienei

Jono Sakelio nuotr.

dymas, bet ir Viešpaties dova-na – Viešpats leido prisiliesti prie jo kryžiaus.“

S. Tamkevičius paragino dėkoti Dievui už tai, kad leido sugržti ir gyventi laisvoje Lietuvoje ir palinkėjo šviesių gražių šv. Kalėdų.

Sventės dalyvius pasveiki-no Kauno „Vyturio“ katali-kiškosios mokyklos moksle-viai ir mokytojai. Skambėjo Vytauto Cinausko eilės, lietu-vių liaudies dainos, kanklių ir

birbynės melodijos, smagūs mokyklos kapelos akordai.

Apdovanutosis žyme-niu „Už nuopelnus Lietuvai“ pasveikino Europos Parla-mento narys prof. Vytautas Lansbergis. Didžiuodamas sias tvirtas žmonėmis jis sa-kė: „Žilagalviai, patyrę trem-ti, persekiojimus, – jūs buvo-te didžioji jėga, atkuriant ne-prilausomybę, ir visada esa-te tame fronte“.

(keliamo į 5 psl.)

Kazimiero Žemaičio nuotr.

Mieli buvę tremtiniai, politiniai kaliniai, Laisvės kovų dalyviai, „Tremtinio“ skaitytojai,

Štai ir išlydime 2011-uosius, gausius istorinių sukakčių mi-nėjimų, kuriuose visi dalyvavome, prisimindami skaudžią tau-tos patirtį, svetimų padarytas skriaudas, ir didžiuodamiesi vi-sų mūsų ištverme, išsaugotu žmogiškuoju orumu, gyvenimo ke-lyje igyta išmintimi. Praeinantis metai taip pat buvo gausūs prasmingų darbų, kuriuos kiekvienas iš mūsų pasiaukodami dirbo-me, neieškodami padékų ar atlygio. Dirbome tam, kad įamži-ume mūsų tautos istoriją ir įprasmintume savo gyvenimą.

Tai šviesa, kurios niekad neužtemdys svetimieji ar piktie-jii, kaip jos neužtemdė tada...

Šv. Kalėdų dieną pasisemkime Kūdikėlio Jėzaus šviesos, pa-sitikime ir gamtos šviesą – vėl ilgėjančią dieną. Lai ši šviesa su-stiprins mus, suteiks sveikatos ir jėgų tolimesniems darbams, šir-dies šilumos ir meilės artimui, jaukumo ir darnos mūsų namams.

Džiugių šv. Kalėdų ir laimingų Naujųjų metų!

**LPKTS pirmininkas dr. Povilas JAKUČIONIS,
LPKTS valdyba,
„Tremtinio“ redakcija**

Mielieji bendražygiai,

Nuoširdžiausiai sveikinu jus artejancių šv. Kalėdų proga. Linkédamas visokeriopos sékmės drauge noriu iš visos šir-dies padėkoti už ilgametę bendrą veiklą, už kiekvieno asme-ninį indėlį įveikiant sunkmečio naštą bei už nenuilstamą lie-tuvybės ir krikščioniškų vertibių propagavimą.

Tikiu jūsų patirtimi bei išmintimi ir įvairių gyvenimo ne-gandų užgrūdintomis Lietuvos patriotų širdimis. Esu tikras, kad esame ta galinga jėga, kuri gali įveikti pačius sudėtingiausius iššūkius, toliau nuosekliai kovoti už skaidresnę, sąžin-in-gesnę, teisingesnę Lietuvą.

Sventiniu metu susirinkę savo namuose, šeimos, draugų, giminių būryje, belauždami kalėdaitį linkėkime vieni kitiemis stiprybės, įkvėpiantios Vilties, visa nugalinčio Tikėjimo ir ne-savanaudiškos Meilės artimui.

Švēskime Kristaus gimimo dieną kilniai ir džiugiai, linké-dami meilės – šeimoms, jaukumo – namams, sékmės – geriemis darbams.

**Andrius KUBILIUS,
TS-LKD pirmininkas**

Brangūs „Tremtinio“ skaitytojai,

Kalėdų išvakarėse Betliejaus žvaigždė nušviečia mūsų kelią namo. Prie švento Kūcių stalo susėdame drauge su artimiausiais ir brangiausiais žmonėmis. Ištiesiame vienas kitam kalėdaitį, apskabiname gerumu, paliekame praėjusių metų sunkumus, rūpesčius ir trūkumus.

Šiomis dienomis ne tik prisimename praėjusių metus ir apkabiname šalia esančius tėvus ir vaikus, brolius ir seseris. Mintyse prisimename Anapilin išėjusius ir į tolimus kraštus išvykusius artimuosius.

Linkiu, kad toks bendrumo jausmas lydėtų ne tik per gražiausias metų šventes ar gerumo akcijas, bet ir kasdieniniam gyvenime. Nesuvaudintas nuoširdumas ir drąsinantis žvilgsnis, paguodžiantis žodis ir ištiesta pagalbos ranka suteikia viltį, kad su šviesiu šventu Kalėdų rytu prasideda ir nauja tikrumo, vilties ir stiprybės pradžia.

Visiems jums ir jūsų šeimoms linkiu širdies ramybės, nenuose šilumos ir jaukumo, gerumo ir tikėjimo šalia esančiu žmogumi!

Sveiki sulaukę Šventų Kalėdų!

Irena DEGUTIENĖ,
LR Seimo pirmininkė

* * *

Nuoširdžiai sveikinu šv. Kalėdų ir Naujujų 2012-ųjų metų proga visus Laisvės kovų dalyvius, buvusius politinius kalinus ir tremtinius, „Tremtinio“ skaitytojus. Linkiu, kad į būsimuosius metus žengtumėte lydimi tikėjimo ir pasitikėjimo, išminties ir geranoriškumo.

Tebūna kiti metai kupini gėrio, dvasios ramybės, meilės ir sveikatos, šilto artimųjų rūpesčio. Tegul išsipildo visi Jūsų lūkesčiai ir pačios gražiausios svajonės.

Pagarbiai –

Vincē Vaidevutė MARGEVIČIENĖ,
LR Seimo narė, TS-LKD PKT frakcijos pirmininkė

* * *

Mieli likimo broliai ir sesės,

Sveikinu visus šv. Kalėdų ir artėjančių Naujujų metų proga iš širdies linkédamas, kad siekiaiaptūtikrove, džiugintu kylanti saulė, neblėstę viltis, kad sugriž i mūsų Žemę teisigungas ir dora, meilė Dievui, Tėvynei ir artimui.

Algirdas BLAŽYS,
TS-LKD Politinių kalinių ir tremtinų frakcijos valdybos pirmininkas

* * *

Brangūs buvę partizanai, politiniai kaliniai, tremtiniai, laikraščio „Tremtinys“ skaitytojai ir leidėjai,

artėjančios šv. Kalėdos – Dievo Sūnaus gimimo šventė – mus kviečia prisiminti artimiausius, brangiausius žmones – esančius šalia, išvykusius į tolimus kraštus, išėjusius Amžinybėn – tuos, kurie mūsų asmeninio gyvenimo istorijoje paliko giliausius pėdsakus.

Prieš du tūkstančius metų Betliejaus žvaigždė vedė tris išminčius per juodą naktį pasveikinti užgimusio Atpirkėjo. Antrosios sovietinės okupacijos metais kaip Betliejaus žvaigždė mūsų partizanus, politinius kalinius, tremtinius per giliausią sovietmečio tamsą vedė tikėjimas Dievui, Laisve, Tiesa.

Šiandieną mūsų nebekausto sovietinio režimo gniaužtai. Džiaugiuosi, jog „Tremtinys“ tapo spaudos erdve, kurioje galime susitikti per žodį, bendrą vertybų supratimą, dalintis savo mintimis ir idėjomis.

Dékoju visiems, kurie sovietinės okupacijos metais ryžosi kovoti už Lietuvos laisvę, nepasidavė brukamai bedeviškai melo, smurto ideologijai, išsaugojo tikėjimo šviesą, mūsų tautos tradicijas ir papročius iki šių dienų.

Sveikindama šv. Kalėdų ir Naujujų metų proga nuoširdžiai linkiu stiprios sveikatos, gražių dienų, džiaugsmo ir visokeiropos sėkmės.

Pagarbiai –

Auksutė RAMANAUSKAITĖ-SKOKAUSKIENĖ
LR Seimo narė

* * *

Mielieji,

Kiekvieni metai ateidami atneša planų ir sumanymų, o išeidami palieka išmintį ir patyrimą...

Sveikindama jūs gražiausios metų šventės proga linkiu, kad Kalėdinė nuotaika pasiekė kiekvienus namus, suteiktų ramybės, vilties ir laimės, o ateinantys metai būtų šviesūs, kūpini prasmingų ir džiaugsmą teikiančių darbų. Tegul jus ir jūsų artimuosius lydi šventiška nuotaika ir santarvės dvasia.

Linksmu Šv. Kalėdų ir laimingų Naujujų Metų!

Prof. Vida Marija ČIGRIEJIENĖ,
Seimo narė

Sveikiname muelus mūsų krašto žmones sulaukus šv. Kalėdų bei Naujujų metų – Lietuvos vėliavos dienos.

Linkime ramaus Kūcių vakaro, gimusio Kūdikėlio Jėzaus džiaugsmo, Dievo laiminamų Naujujų metų.

Ir toliau dirbkime prasmingus darbus Tėvynės labui.

**Vytautas BALSYS,
Lietuvos laisvės kovos
sajūdžio tarybos
prezidiumo pirmininko
pavaduotojas**

* * *

Skaičiuojame paskutines metų dienas. 2011-aisiais Laisvės kovų ir Didžiųjų netekėjų minėjimo metais įsilmintini renginiai vyko miestuose, rajonuose ir kaimuose. Juose matėme komunizmo genocidą patyrusiuosius, jų palikuonis, jaunimą, mokinjus. Atidengti paminkliniai ženklai (paminklai), žymintys Laisvės kovų vietas ir jų dalyvius, išleisti autentiški memorialiniai leidiniai, surengtos parodos. Džiugu, kad renginiuose matėme mokinjų darbus atspindinčius istorinius įvykius. Už visa tai dékome bendro likimo sesėms ir broliams. Jūsų indėlis ypač reikšmingas rašant Lietuvos kovų ir netekėjų istoriją.

Linkime prasmingai sutikti šv. Kalėdas, geriausios kloties ir sveikatos naujiems sumanymams ir darbams 2012-aisiais vardan tos Lietuvos.

**Lietuvos politinių
kalinių ir tremtinų
bendrija**

**Lietuvos politinių
kalinių sąjunga**

* * *

Kai suskambės kalėdiniai varpai ir pasakose pasipuoš eglutės, lai užsimirš kasdieninių vargai ir kils dar noras Žemėje pabūti. Tegul ištirps žvakučių liepsnose širdžių ledai ir šaltas gruodas, ir lai suvis vėl mūsų veiduose Vilties ugnis lyg pranašas paguodas.

Sveikiname visus LPKTS Kauno filialo narius, Kauno miesto gyventojus šv. Kalėdų ir Naujujų 2012 metų proga. Tegul būna pilni jūsų namai skalsos ir santarvės, laimės ir pakantumo, o jūsų širdys – Meilės, Džiaugsmo ir Vilties.

LPKTS Kauno filialas

* * *

Artėjančių šventės proga nuoširdžiai sveikiname savaitraščio „Tremtinys“ darbuotojus ir visus LPKTS narius.

Atverkime širdį, išgirskime žodį – meilės, atlaidumo, vilties ir džiaugsmo Žodį, taip pat Kūnu ir liudijantį visa apimančią Meilę.

Tegul gimstančio Kūdikėlio ranka nuolat laimins šviesias mintis, gražius, prasmingus darbus ir visus artėjančius Metus.

Džiugiu ir šiltu švenčių!

LPKTS Telšių filialas

Skirta pirmoji Laisvės premija

buvęs disidentas spaustuvininkas Vytautas Andziulis.

S.Kovaliovo kandidatūrą Laisvės premijų komisijai teikė Lietuvos žmogaus teisių asociacija, Lietuvos sajūdžio iniciatyvinė grupės narys Vytautas Radžvilas, Užsienio reikalų ministerija, Gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras, buvusi disidentė sesuo Nijolė Sadūnaitė, Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius.

„Sergejus Kovaliovo apdovanojimą Laisvės premija būtų svarbus Lietuvos indėlis remiant demokratinę pilietinę visuomenę Rusijoje. Šis žingsnis puikiai prasminėtų Lietuvos pirmininkavimo Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijai prioritetus bei sustiprintų mūsų šalies, kaip paramos žmogaus teisėms ir demokratijai Rytų Europoje centro, vaidmenį“, – rašoma užsienio reikalų ministro Audroniaus Ažubalio teikime.

S.Kovaliovas gimė 1932 metais Ukrainoje, 1954 metais Maskvos valstybiniam universitete įgijo biofiziko išsilavinimą. 1969 metais jis įkūrė pirmąjį Sovietų sajungoje iniciatyvinę grupę žmogaus teisėms ginti, aktyviai dalyvavo publikuojant periodinius leidinius „Einamujų įvykių kronika“, „Lietuvos katalikų bažnyčios kronika“.

Maskvoje S.Kovaliovas susitikdavo ir bendradarbiaudavo su Lietuvos disidentais: Nijole Sadūnaitė, Petru Plumpa, Sigitu Tamkevičiumi.

1974 metais S.Kovaliovas buvo suimtas ir teisiamas Vilniuje. Jis kaltintas antisovietine agitacija ir propaganda, septynerius metus kalėjo Perėmės lageriuose, vėliau trejus metus praleido tremtyje Kalymoje.

S.Kovaliovas taip pat dažvavo įkuriant žmonių teisių sąjungą „Memorial“, skirtą Sovietų sąjungos politinių represijų aukoms atminti ir reabilituoti, prisidėjo prie Tarptautinio amnestijos („Amnesty International“) padalinio steigimo Maskvoje, spaudos klubo „Glasnost“ („Viešumas“) įkūrimo. 1993 metais jis įkūrė judėjimą, vėliau partiją „Rusijos pasirinkimas“ (dabar – Demokratinis Rusijos pasirinkimas).

1995 ir 1996 metais S.Kovaliovas buvo nominuotas Nobelio taikos premijai.

„Tremtinio“ inf.

Dr. Povilas JAKUČIONIS

Klounų šokiai aplink biudžetą

Vyriausybė iš anksto deklaravo 2012 metų biudžeto projekto esminius bruožus: biudžetas bus su mažesniu nei 3 procentų BVP deficitu; bus atstatytos socialinio draudimo pensijos; viešojo sektoriaus atlyginimai likis 2011 metų lygio; valstybės valdomų įmonių įnašas į biudžetą bus 540 milijonų litų; ES parama šalies ekonomikai bus rekordinė; naujų mokesčių nebus, o PVM lengvatos šildymui ir vaitams pasilikis. Kas liko iš deklaruotų principų po beveik mėnesį trukusiu svarstymu, tikriaus sakant, profsajungų, opozicijos ir, deja, koalicijos partnerių viešių ryšių akcijų norint patikti rinkėjams, sužinosime, kai biudžeto įstatymo projektas bus priimtas Seime. Straipsnį rašau keletą dienų prieš lemiamą Seimo posėdį, tikėdamas, kad korekcijos bus protinges.

2012 metų valstybės biudžeto projekto priėmimas Seime nukeltas į gruodžio 20 dieną. Tai bus bene vėliausia biudžeto tvirtinimo data, neįskaitant metų, kai vyko Seimo rinkimai. Vėlavimo priežastys rimtos. Vieina – tai, kad Vyriausybė nusprendė biudžeto deficitą sumažinti iki 2,8 procento, tai yra 4–6 milijardai litų. Antra – jau biudžeto projekto svarstymo metu Finansų ministerija pagrįstai beveik dvigubai sumažino 2012 metų šalies bendrojo vidaus produkto (BVP) augimo prognozę. Ir dėl to biudžeto projekte atsirado milijardo litų trūkumas, kurį reikėjo dengti dar labiau mažinant išlaidas arba didinant pajamas, o tai reiškia mokesčių didinimą. Trečia – dėl to viisiškai socialinio draudimo pensijų atstatymą, kaip ir minimalios algos padidinimą, teko siūlyti nukelti į liepos mėnesį.

Profsajungos, pensininkų organizacijos sukėlė didžiulį triukšmą, surengė protesto mitingą, eisenas, kuriose noriai dalyvavo ne tik opozicinių partijų vadovai, bet ir koalicijos partneriai liberalai. Visi norėjo pasirodyti dideliais neva skriaudžiamu vargšu gynėjais. Skriaudėjais, žinoma, stengtasi parodyti TS-LKD. Tarsi visi būtų pamiršę, jog pasaulinė finansų ir ekonomikos krizė ne tik kad nesibaigė, bet vis labiau plečiasi, kad dėl „Snoro“ banko bankroto valstybės iždas ilgam neteko 3,5 milijardo litų. Tarsi nežino, jog dauguma išsivysčiusių Europos valstybių savo ūkio augimo prognozes sumažino ir ēmési griežtų taupymo priemonių. Daugiausia nuo krizių ir bankų bankrotų nukenčiusi ir didžiausią deficitą turėjusi Lietuva savo 2012 metų biudžeto deficitą mažina iki 2,5 procento. Ir jokių protestų demonstracijų negirdėti.

Kaip išeitį iš susidariusios keblios situacijos Vyriausybė pasiūlė dviem procentais padidinti PVM. Mokėtų visi vartotojai. Turtingieji vartoja keilis kartus daugiau, jie, ne vargšai, daugiau ir mokėtų. Dabar liberalai sukėlė tikrą „Kiškių sukilių“ ar „Grybų karą“, supratę, jog turtingiesiems tekė mokėti brangiau. Ir apsiplė „krokodilų ašaromis“, esą ir vargšu pensininkų duonelė pabrangsianti. Esą apsipirkti visi išvažiuos į Lenkiją ir Lietuvą, o Lietuvoje verslas visai sužlugs. Orkestrui ēmési diriguoti LLRI „spe-

cialistai“. Pasikeisdamos Vainienė ir Maldeikienė per nacionalinę LRT ašarojo dėl pensininkų ir gaunancių tik minimalią algą, o mintyse turėjo žmones, gaunancius 5–6 tūkstančių pajamas. Jautiesi lyg cirko klounų spektaklyje.

Vyriausybė neatsilaikė ir atsisakė realaus biudžeto pajamų šaltinio, iš kurio remiami visi nepasiturintys, – PVM padidinimo. Vietoj jo pasiūlė kitus mokesčius, iš esmės žadančius mažai pajamų. Tai brangaus nekilnojamomo turto (NT) ir brangių automobilių mokesčiai bei kontraversiškas indelių palūkanų mokesčis, ypač, kai infliacija šalyje du kartus didesnė nei bankų mokamos palūkanos. Gal tinka mes būtų pervedimų į privačių pensijų fondus sustabdymas vienriems metams, ką yra padariusios Estija ir Latvija, ir kuris leistų suraupyti 400 milijonus litų.

LLRI ir privačių pensijų fondų valdytojai, gaunantys neuždirbtus didelius atlyginimus, per žiniasklaidą garsiai šaukia, kad tai būtų tuose fonduose apsidraudusiu jaunu, neblogai uždirbančiu žmonių pinigų vogimas. Nors iš tikro yra atvirkščiai, tie fondai vagia pinigus iš vargšų dabartinų pensininkų, kurių pensijos yra mažiausios Europoje. Jei nebūtų atskaitymu iš „Sodros“ fondo į privačius fondus, tai dabartinės pensijos galėtų būti gal šimtu litų didesnės. Ir mažinti jų gal nebūtų prireikę.

Pagaliau gruodžio 15 dieną ikykės koalicijos partnerių pasitarimas dave šiokių tokų rezultatų. Susitarta atskaitymus į privačius fondus sumažinti 0,5 procento, įvesti brangaus NT mokesčių, sumažinti Kelių fondo lėšas ir valstybės investicijas, o deficitą padidinti iki 3 procentų. Brangių automobilių ir indelių palūkanų mokesčių įvedimo projektus sutarta svarstyti Seimo pavasario sesijoje. Tik vargu ar tokiu būdu bus suraupytas reikalingas milijardas? Panašu, kad mokesčiai nebus laiku reikiama padidinti, o išlaidos pakankamai sumažintos. Gali atsitikti taip, kad deficitas bus ne 3, bet 5 procentai. Liberalai neleido nė skatinėti paimti ne tik iš turtingųjų, bet ir iš viduriniojo sluoksnio. Bet juk vis tiek kažkas turės sumokėti. Negi vargingiausieji?.. Smarkiai apribojus išlaidas vėl padaugės bedarbių ir remtinų asmenų, padidės emigracija. Dar labiau sumažės vidaus rinkos perkaomoji galia. Labai abejotina, ar vertėjo atsakyti PVM padidinimo? Juk rezultatas daugmaž tas pats.

Kita vertus, kodėl nepagalvota apie tai, jog pusės milijono emigrantų tėvai pensijas gauna iš Lietuvos „Sodros“, o jų vaikai dirba ir mokesčius moka Airijoje ar Londono. Šeštulinė ekonomika Lietuvoje apima apie 30 procentų viso BVP, o tai apie 5 milijardai litų negaunamu mokesčių. Kontrabanda ir korupcija atima gal milijardą. Kodėl apie jį nustota kalbėti? Kodėl nesiūloma apmokestinti dividendus, kuriuos gauna pasiturintys, o tik bankų indelių palūkanas, tarp juo ir kuklias pensininkų santaupas? Dabariniu metu klausimų turime daugiau nei atsakymų. Tikimės jų sulaukti iki rinkimų kampanijos pradžios.

LPKTS valdybos posėdis

Gruodžio 17 dieną Lietuvos politinių kalinių ir tremtininių sajungos salėje įvyko LPKTS valdybos posėdis. Valdybos nariai aptarė Finansų komiteto siūlymus bei apdovanojamų LPKTS žymeniu „Už nuopelnus Lietuvai“ kandidatūras. Valdybos pirminkė Jūratė Marcinkevičienė informavo, kad perregistruotas LPKTS Gargždų filialas (pirmininkas Jonas Šatkus).

Valdybos nariai diskutavo apie kitąmet vyksiantį buvusių tremtinų, politinių kalinių ir Laivės kovų dalyvių sąskrydį „Su Lietuva širdy“. Jį rengs Lietuvos liaudies kultūros centras, įkurtas Vilniuje, – Pasaulio lietuvių dainų švenčių organizatorius. Šio centro vadovui Sauliui Liausai pasiūlyta organizacinį darbą patikėti buvusių ilgamečiam šio sąskrydžio rengėjui Antanui Vizbarui ir sudaryti organizacinį komitetą.

Būsimieji šventės organizatoriai pasiūlė pakeisti sąskrydžio vietą – perkelti į Molovėnų piliakalnį Šilutės rajone, tačiau valdybos nariai balšavo už tradicijų išsaugojimą – sąskrydžio surengimą Ariogaloje, Dubysos slėnyje.

Nutarta ši klausimą toliau spręsti kitame valdybos posėdyje ateinančiu metu sausio 28 dieną.

Posėdyje taip pat kalbėta dėl partizanų memorialo Alytuje žalojimo – savivaldybės tarnybos verčia kapus ir stato kolumbariumą. Pasiūlyta LPKTS valdybos vardu parašyti protestą Alytaus savivaldybei.

LPKTS pirminkas dr. Povilas Jakučionis sakė, kad dėl paminklo Aukų gatvėje, Vilniuje, parašytas raštas Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centrui ir pasiūlyta paimti įjungti į GGRTC žinion bei registruoti nustatyta tvarka.

Povilas Jakučionis pasakojo, kad Pasipriešinimo okupaciniams režimams dalyvių ir nuo okupacijų nukentėjusių asmenų teisių ir reikalų komisijos visuomeninėje taryboje buvo svarstoma, kaip prižiūrimi mūsų pastatytų paminklai ir kryžiai. GGRTC atstovai sakė, kad suregistravo daugiau neitukstantipaminklų ir kryžių, užpildytas anketas teikia Kultūros vertbių apsaugos departamentui. Departamentas registruoja paminklus, stovinčius ne mažiau nei 50 metų.

LPKTS pirminkas pasidžiaugė dalyvavęs Vilniuje, Tuskulėnuose, įvykusime operos „Mylēsi iki mirties“ pristatyme ir pasiūlė šią operą visiems pamatyti.

„Tremtinio“ inf.

Istorinio perversmo paminėjimas

Reikšmingas sutrikimas

Kauno apskrities komendantas 1923 metais nubaudė 2 tūkstančių lietuvių būda žurnalo „Vairas“ redaktorių, buvusį Lietuvos valstybės tarybos pirminką ir pirmąjį Respublikos prezidentą Antaną Smetoną už paskelbtą prof. Augustino Voldemaro straipsnį. A.Smetona negalėjo sumokėti baudos ir buvo pasodintas į kalėjimą. Seimo nariai tarpusavio ginčais kėlė sumaištį.

1923 metų lapkričio 11 dieną valstybiniam teatre buvo vaidinama Sofijos Kymantaitės-Ciurlionienės pjesė „Aušros sūnūs“. Po antrojo veiksmo rašytojas kanauninkas Juozas Tuomas-Vaižgantas atsigréžė į ložę, kurioje sėdėjo prezidentas A.Stulginskis ir prabilo: „Gerbiamieji, kalėjime sėdi pirmasis Lietuvos prezidentas Antanas Smetona. Prašome čia esantį Respublikos prezidentą pasirūpinti paleisti buvusijį prezidentą.“ Tai išgirdės prezidentas A.Stulginskis pakilo ir išėjo iš salės. Prezidento apsaugininkai mėgino prieiti prie kalbėtojo ir galbūt suimiti jį, tačiau salėje buvusieji karininkai to padaryti neleido.

Planą parengė karininkai

Tais metais agentų iš Rytų šalies pakurstomai kairiuojantys piliečiai gatvėse ir Seime keldavo sąmyši reikalaujami paleisti kariuomenę, prijungti Lietuvą prie Sovietų Rusijos. Tuometinės valdžios pastangomis 1923 metų pabaigoje buvo išformuota pasienio kariuomenė. Iš karininkų buvo tyčiojamas, jie buvo užpuldinėjami ir apstumdomi gatvėse. Seime vyko kanclerų politikų apsižodžiavimai. Tai kėlė pagrįstą nerimą pilietiškai nusiteikusiems karininkams, kurie telkėsi apie generalinio štabo mjr. Povilą Plechavičių. Karininkai tarėsi, kokiu būdu galima sumažinti pavojų, apginti ir išsaugoti Respublikos Nepriklausomybę.

Karininkų ryžto vaisiai

Rusijos imperinė politika tiek caro, tiek SSKP genseko (generalinio sekretoriaus) laikais vadovavosi seniai nukaltu principu – „Pribaltika“ tėra tik imperijos „Severozapadnij“ kraj“ (Šiaurės vakarų kraštas). Rytuose ir dabartiniais laikais pasigirsta balsų, kartojančių šio pretenzingo agresyvaus teiginio variacijas. Prieš 85 metus Lietuvos karininkų ryžto dėka buvo apginta Lietuvos Respublikos Nepriklausomybę ir užtikrintas nuoseklus valstybingumo ir tautinės kultūros raidos tėstinumas. Šio pilietinio įdirbio iš tautos atminties nepajégė ištrinti net pusę amžiaus trukusi sovietinė okupacija.

Linksmų šv. Kalėdų ir laimingų Naujųjų metų!

Edmundas SIMANAITIS

– „Tremtinio“ skaitytojams labiausiai esate pažintamas kaip Juozo Lukšos-Daumanto knygos „Partizanai“ vertėjas. Per keletą pastarųjų metų atskleidėte kaip dokumentinių filmų apie sovietų okupaciją, Lietuvos ginkluotos rezistencijos laikotarpį kūrėjas. Kas Jus paskatino imtis šios temos ir kas Jums pačiam mieliau – versti knygas ar kurti dokumentinius filmus?

– Nedvejodamas atsakau – esu teksto, tai yra knygos, žmogus. Skaityti ir versti turiningą, prasmingą leidinį tikrai labai patrauklu. Esu įsitikinęs, kad gilius minties knyga gyvuoja ilgai ir turi išliekamą vertę. Pagaliau įtikinmai, kūrybiškai pateiktas knygos siužetas žadina mūsų vaizduotę, o pastaroji veda svajonių ir lūkesčių įgyvendinimo link.

Ne kartą esu minėjęs, kad siekti gilesnės pažinties su Lietuva mane paskatino būtent Juozo Lukšos knyga „Partizanai“ ir pati jo asmenybė. Lietuvos okupacijos ir ginkluotos rezistencijos laikotarpis – neapsakomai dramatiškas jūsų tautos istorijos puslapis, kuriame jauni žmonės gyveno ir vedami gilius vaizduotės sukurtos vilties pasiryžo kovoti ir žūti – žūti tikėdami ateitimi. Dirbdamas archyvuose, vartydamas senas partizanų nuotraukas atrandu vis naujų lietuvių tautos bruozą, suprantu, kad gyvendami nežmoniškose sąlygose jie stengesi išlikti solidūs ir pavyzdingi. Kai įsigilinu į žmogaus vidinę esmę, emocijas, negaliu atsistebeti randa maius vaizdais, skaudžiais, kartais net magiškais.

Sovietų okupantams taip pat puikiai suvokė vaizduotės galią – parada, lozungai, spaudos persekojimas buvo tos pačios žmogaus vaizduotės kontrpuolimas, siekiant įtvirtinti primestą valią. Tai gi šis unikalus dramatiškas lietuvių tautos laikotarpis labiausiai patraukė mane vis labiau gilintis ir siekti istorinių žinių, tačiau iš pradžių tikėjausi, kad apie skandinavams nežinomą Lietuvą ir kitas Baltijos šalis papasakosiu tik Švedijos piliečiams, tačiau laikui bégant supratau, kad tai turi vystytis kur kas plačiau.

Dokumentinių filmų kūryba – tik papildomas įdomus mano veiklos priedas, tačiau šiuo metu tai galinga informacijos priemonė, per kurią galiu paskelbti savo mintį, labai reikalingą ir Lietuvai, ir pašauliui. Siekdamas, kad Baltijos šalys gyvuočių, savo dokumentika pateikiu lyg atkirti

Pokalbis su Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sajungos bičiuli – Švedijos žurnalistu, vertėju, dokumentinių filmų kūrėju Jonu OHMANU

vis dar nesikeičiančiai, ypač jūsų šalies okupacijos atžvilgiu, Rusijos politikai, tolesnės žmogaus smurtą ir puikiai išmanančiai kino meno ir minties galią. Prisiminkite propagandinius Gruzijos karo reportažus arba retkarčiais pažiūrėkite kanalo „Boje“ transliuojamas laidas. Tikrai kirba mintis, kad Rusija vėl ruošiasi karui...

Filmo kūryba – tikrūsiai daugelio jaunų žmonių svajonė, tačiau tai sudėtingas, sunkus ir alinančis procesas. Manau, kad „normalus“ žmogus šia veikla neužsiima. Tačiau kad ir kokio ypatingo siužeto filmas bebūtų, tai tik trumpalaikis, gal net vienkartinis produktas.

– Neseniai Lietuvos televizijos eteryje matytas Jūsų su bendraautoriumi režisieriumi Juozu Saboliumi sukurtas dokumentinis filmas „Laisvės trajektorijos“ apie pusę amžiaus trukusią Lietuvos okupaciją kone vienam paliko puikų įspūdį. Kaip Jums tai pavyko?

– Pirmiausia už tai noriu padėkoti Lietuvos nacionaliniam radiui ir televizijai, pagrindiniam projekto vykdytojui, nes šiuo atveju galėjome laisvai naudotis archyvine medžiaga, žinoma, sutelkėme turimą kino meno kūrybos patirtį, žinias. Na, partizaniskai tariant, „šūvių netrūko“. Dirbtu buvo labai įdomu, nes iš esmės sutapo bendraautorių – mano, švedo, ir lietuvio – nuomonės, tik gal šiek tiek skyrėsi požūris, kuriuos istorinius momentus filme reikėtų akcentuoti. Reikėtų paminėti, kad „Laisvės trajektorijos“ buvo pastatas per kelis mėnesius Lietuvos Vyriausybės ir Užsienio reikalų ministerijos užsakymu Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijos (ESBO) konferencijai, prieš porą savaičių vykusiai Vilniuje, Lietuvos atstovybėms užsienyje, ir eiliniam žiūrovui. Šis dokumentinis filmas tikrai puiki proga Europos visuomenę plačiau supažindinti su istoriniais Lietuvos įvykiiais.

– Betarpiskai bendraudamas su Laisvės kovos dalyviais ir buvusiais tremtiniais tikriausiai žinote, kad Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sajungos vienas iš svarbiausių veiklos prioritetų – jaunosios kartos supažindinimas su tikraja sovietų okupacijos ir rezistencijos laiko-

tarpio istorija bei skatinimas ja domėtis. Jūs savo ruožtu taip pat mielai bendraujate su Lietuvos jaunimu ir kalbate ta pačia tema. Ar galite pasakyti, kad jaunam žmogui įdomi tautos istorija? Ar pastebite, kad Lietuvos jaunuolai ir vidurinioji karta jaučiasi visaverčiais europiečiais, o gal matote išskirtinių bruozų?

būdingas charakterio bruozas – arba esu „ponas“, arba – „niekas“... O ką jau kalbėti apie „vadus“... Skandinavijoje stengiamės gyventi kitaip – ten vertinamas kiekvienas, turintis sugebėjimą, savo gyvenimo viziją ir požiūri, uždirbantis ir turtingas pagal poreikius, taigi tikrai laisvas ir nuo kitų nepriklausomas žmogus.

Kaskart vis mąstau, kokiu būdu ir kokia forma sudominti jaunimą, padėti jam susivokti ir vertinti susidariusių situaciją, kad kiekvienas per gyvenimą galėtų eiti savų vertibių vedinas, tačiau susidurės su kitokia nuomone ar požiūriu, sugebėtų išlikti tolerantiškas, pakovoti su savimi. Esu sukaupęs netradicinių minčių, kaip ši iššūkį mesti. Betarpiskai bendraudamas su Baltijos šalių pedagogais stengiuosi išsiaiškinti jaunimo poreikius ir vius savo įgyvendintus dokumentikos projektus pateikiu kaip edukacinę medžiagą. Žinome,

kad visuomenės atmintis trumpalaikė, tad norėdami išgirsti istorijos laikotarpį vertinimą, privalome su ja supažindinti ar priminti, kad kiekvienas galėtų mokytis vertinti prieitį ir esamą dabartį. Juk dabartiniu metu tik dalis jūsų jaunimo eitų ginti šalies nepriklausomybės, kiti liktų pasimetusiais prisitaikėliais.

– Dvidešimt metų gyvendamas mūsų šalyje ir iš esmės būdamas humanitaras galbūt reikiatės ir kaip kultūros, literatūros ar kitų Lietuvos istorijos laikotarpį tyriėtos, ar domitės kitokia veikla?

– Gyvendamas Lietuvoje per laiko tékmę vis plečiu savo akiratį, tyrinéju ne vieną sritį ir galiu teigti, kad jūsų gyvenimo erdvę suvokiu vis giliau. Domiuosi Lietuvos viduramžių istorija, ypač stebina unikalus šalies vystymasis po 1918 metais atkurtos pirmiosios nepriklausomybės, stiprus lietuvių tautiškumo proveržis siekiant valstybingumo Sajūdžio metais. Šiuo metu kaip tik kuriu dokumentinių filmų apie veikusį paminklosaugos, Atgimimo priešaušriu peraugusį ekologinį žygeiviu klubą „Atgaja“, renku dokumentinę medžiagą ir noriu išgirsti dabartinę veikusios organizacijos narių nuomonę. Bendradarbiaudamas su

Tarptautine komisija nacių ir sovietinio genocido okupacinių režimų nusikaltimams Lietuvoje tirti esu sukūrės dokumentinį filmą „Raudonieji Metai“ apie trijų Baltijos šalių pirmosios sovietų okupacijos laikotarpį. Kartu su bendraautoriais amerikiečiais užbaiginėjame dokumentinį filmą „Invisible front“ („Nematomas frontas“), rudenį Kaune ir Vilniuje peržiūrėtą minint Juozo Lukšos jubiliejines gimimo ir žūties metines.

Šia proga noriu nuoširdžiai padėkoti Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungai, Lietuvos karioomenei, Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centru ir minėtai komisijai už nuolatinį geranorišką bendradarbiavimą.

Per kelerius pastaruosius metus įgimtąją švedų kalbą esu išvertęs aštuonias šiuolaičinių lietuvių autorų knygas. Tai skirtingo žanro ir tematikos kūriniai – rezistencijos dokumentika, esė ir novelių rinkiniai, Zigmo Stankaus nepagražintais memuarais pagrįstas romanai apie Afganistano karą, prieštaringai pagarsėjus Jurgos Ivanauskaitės „Ragana ir lietus“, Jurgo Kunčino romanas „Tūla“, meilės istorija sovietmečio realijų pasaulyje, ir kiti.

Viešoji įstaiga „Lietuviškos knygos“, populiarinant lietuvių autorų leidinius pasaulyje, pakvietė mane į ateinančių metų vasarų vyksiančią Vilniaus knygų mugę atstovauti kelias užsienio šalis ir surengti romanų – kanadietės rašytojo Antano Šileikos „Underground“, pagrįsto Juozo Lukšos „Partizanais“, bei amerikietės Rūtos Šepetys „Tarp pilkų debesų“ – pristatymą. Taigi Lietuvoje turiu galybę prasmingos veiklos ir sumanymų.

– Ko palinkėtumėte „Tremtinio“ skaitytojams artėjančių šv. Kalėdų proga?

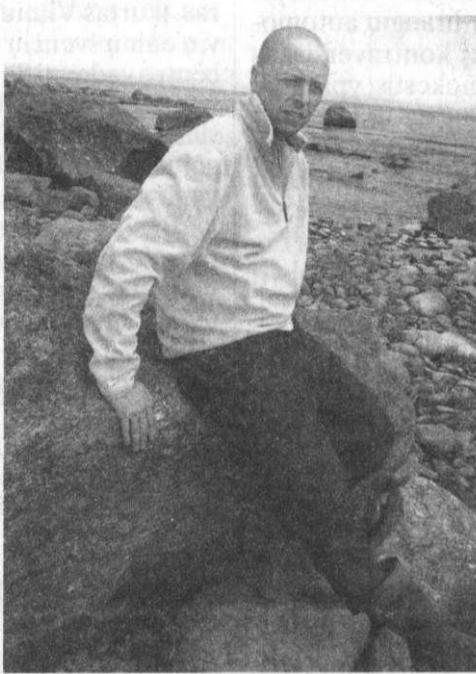
– Nuoširdžiai linkiu, kad per Kalėdas kiekvienas „Tremtinio“ skaitytojas supalengvėjimu galėtų pasakyti, kad siekdamas užsibrėžto tikslo atliko labiausiai norimą darbą.

– Dėkoju Jums už pokalbij ir savaitraščio „Tremtinys“ redakeijos vardu linkiu geriausios sveikatos ir vis giliau prisiliesti prie mūsų tautos turtingos istorijos klodų.

– Kalbėjosi ir publikacija parengė Dalia MACIUKEVICIENĖ

Siekiu gilesnės Lietuvos pažinties

Pokalbis su Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sajungos bičiuli – Švedijos žurnalistu, vertėju, dokumentinių filmų kūrėju Jonu OHMANU

Jonas Ohmanas gimtojoje Švedijoje

2011 m. gruodžio 23 d.

Šventė mylintiem Lietuvą

(atkelta iš 1 psl.)

Taip pat sveikino europarlamentarė Radvilė Morkūnaitė, socialinės apsaugos ir darbo ministras Donatas Jankauskas, Seimo nariai: Vincē Vaidevutė Margevičienė, dr. Arvydas Anušauskas, prof. Arimantas Dumčius, prof. Vida Marija Čigriekienė, Auksutė Ramanauskaitė-

„Už nuopelnus Lietuvai“ yra tie žmonės, kurie dirba titaniškai, palyginus su jų jėgomis, darbą, pratebdami kadais duotos priesaikos kovoti, dirbt ir gyventi vardin Tėvynės laisvės ir gerovės, išpareigojimus.

Daugiausia jūsų savanoriško darbo dėka LPKTS per savo 22 veiklos metus nuveikė tiek daug visuomenei nau-

rių atminimo ženklių, pusė iš jų yra mūsų. Bendradarbiaujame su mokyklomis, moksleivių ir jaunimo organizacijomis, šauliais ir savanoriais. Nevardinu žmonių, daugiausiai nuveikusių, nes jų sąrašas – labai ilgas.

LR Seimas šiuos 2011 metus paskelbė jubiliejiniai Laisvės gynimo ir didžiųjų

Apdovanotųjų „Už nuopelnus Lietuvai“ susirinko pilnutele Kauno ūgulos karininkų rūmės sale

Skokauskiene, Agnė Bilotaitė, Kauno miesto meras Andrius Kupčinskas.

Kalbėdamas LPKTS Vėrėnos filialo pirmininkas Vytautas Kazulionis prisiminė 1953 metų Norilsko lagerių sukilių ir kartu kalėjusį kūnigą Česlovą Kavaliauską.

Prof. Ona Voverienė, susirinkusios pavadinusi tautos švyturiais, dėkojo už tai, kad „iškėlėte pareigą ir atsakomybę už mūsų tautos ir valstybės iššlikimą tarp aukščiausiu tautos vertybų“.

LPKTS valdybos pirmininkas Antanas Lukša padėkojo už didžiulį ir prasmingą atliekamą darbą, trumpai apžvelgė LPKTS veiklą.

LPKTS pirmininkas dr. Povilas Jakučionis pasveikino suvažiavusiuosius iš visos Lietuvos į šią prasmingą šventę:

„Mieli ir brangūs šventės dalyviai, sveikinu jus, atvykusius į šią prasmingą renginį, džiaugiuosi jūsų gausa. Esate LPKTS ir visos tautos darbščių ir sąžiningų žmonių dalis. Tuime 550 žmonių, apdovanotų LPKTS žymeniu „Už nuopelnus Lietuvai“. Ir ne tik. Manau, jog čia tarp mūsų yra ne viena dešimtis žmonių, apdovanotų ir valstybės ordinai bei medaliais, paskelbtų miestų ar rajonų Garbės piliečiais, ar kitaip viešai pagerbtu. Gaila, iki šiol neesame jų suskaičiavę ir plačiai paviešinę.

Apdovanotieji žymeniu

Susirinkusiuosius į šventę pasveikino Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius

dingų darbų, kad sunku juos visus išvardinti. Pasakysiu svarbiausius. Iškūrėme per dešimtis visuomeninių Tremties ir rezistencijos muziejų. Beveik visi filialai, turintys savo būstines, turi ir didesnes ar mažesnes tremties ir partizanų kovos ekspozicijas. Leidžiame savaitraštį „Tremtinys“. Ateinančiais metais turėsime tūkstančiai jo numerų. Išleidome 44 istorijos žurnalo „Laisvės kovų archyvas“ numerius. Išleidome galkeletą šimtų knygų. Pastatėme daugiau nei tūkstantį atminimo kryžių ir kitokių paminklų. Genocido centro darbuotojai jau suskaičiavo per du tūkstančius pastatyti įvai-

netekčių atminimo metais ir patvirtino minėjimų programą. Šioje programe LPKTS buvo išpareigojusi organizuoti 8 masinius renginius, valstybinių švenčių paminėjimus visuose 55 filialuose, išleisti albumą „Atmintis, atgijusi paminkluose“ ir kompaktinę plokštelię su partizanų veiklos žemėlapiais. Renginių surengėme daugiau nei išpareigojome, bet leidyba, deja, užkliuvo dėl to, kad neapskaičiavome savo galimybų. Nors papildomai išleidome Vytauto Juodsnukio knygos „Suvalkijos partizanų takais“ antrąją dalį ir Stanislovo Abromavičiaus „Partiza-

nų Motinos“.

2012 metais LPKTS veiklos programa ne mažiau ambicinga. Svarbiausi laukiantys darbai – saskrydis Ariogaloje, dainų ir poezijos šventė „Leiskite į Tėvynę“ Ukmergėje, LPKTS Jaunesniųs kartos saskrydis, Inter-Asso kongresas, du žygiai „Partizanų takais“, istorinių datų ir istorijos mokytojų konferencijos. Dar daug renginių rengia filialai. Tremties muziejai vykdė edukacines programas. Kuriame ir sekmingai vykdome jaunimo patriotinio ugdomo ir pagyvenusių žmonių įtraukimo į visuomenei naudingą veiklą programas.

Sveikiname

Akis įsmieigę, rankas ištisę, apakė savo šviesą, eina ir eina žmonės į tiesą, nors patys yra tiesa.

(Justinas Marcinkevičius)

Garbingo 90-ojo jubiliejaus proga sveikiname Emilią TOLKIENĘ – Lietuvos Laisvės kovų dalyvę, buvusią politinę kalinę, ilgametę LPKTS Šiaulių filialo metraštininkę, karių savanorių kapų prižiūrėtoją ir tarykytoją.

Linkime geros sveikatos ir Aukščiausiojo palaimos.

LPKTS Šiaulių filialas

Garbingo 80-ojo jubiliejaus proga sveikiname Lioginę KAVALIAUSKIENĘ, buvusią Mordovijos politinę kalinę, gyvenančią Molėtų rajono Naujasodėžio kaime, ir Steponą GRAINIĄ, buvusį Krasnojarsko tremtinį, gyvenantį Molėtų rajono Petruvkos kaime.

Jubiliatams linkime geros sveikatos, prasmingų darbų, Dievo palaimos.

LPKTS Molėtų filialas

Darbū – per akis, visi jie svarbių ir reikalingų. Tad, mielieji, po trumpo šv. Kalėdu atokvėpio vėl visi kartu kibisime į darbą.

Linkiu jums visiems jaukių, ramių Kalėdų švenčių ir laimingų ateinančių metų. Geros jums sveikatos ir sveiko užsidegimo naujiems darbams. Tamsa traukiasi, ateina ilgesnės dienos, ne už kalną ir pavasaris. Ir visos križės, ir bankrotai praeis.

Šventėje LPKTS žymeniu „Už nuopelnus Lietuvai“ buvo apdovanotas socialinės apsaugos ir darbo ministras Donatas Jankauskas, LPKTS Alytaus filialo pirmininkė Stasė Tamašauskienė ir Tauragės filialo narė Marija Vanda Vaitiekūnienė, ilgametis LPKTS renginių vedėjas Vilnius Kaminskas. Žymuo skirtas ir TS-LKD pirmininkui Andriui Kubiliui, tačiau jis šventėje nedalyvavo.

Šventės organizatorė LPKTS atsakingoji sekretorė Ona Tamošaitienė pasidžiaugė, kad renginį parėmė Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos priemonė „Remti viresnio amžiaus žmonėms atstovaujančių nevyriausybinių organizacijų veiklą“.

Nuotaikingą koncertą pagal programą „Pasivaikščiojimas su D. Dolskiu ir A. Šabaliauskui“ surengė solistas Egidijus Bavikinas.

Jolita NAVICKIENĖ

Tradicinė Advento popietė

Adventas – tai stebuklinės ramybės ir apmąstymo laikotarpis, belaukiant užgimtancio Dievo Sūnaus ir Saulės sugrįžimo, apipintas kalėdinėmis dainomis, giesmėmis ir palinkėjimais. Gruodžio 15-ąją, kaip ir kasmet, giliau susipažinti su šio laikotarpio krikščioniškomis tradicijomis ir tautine kultūra į Kau-

šiūnų, Julijanavos katalikiškosios, Martyno Mažvydo, Rokų, Jonučių vidurinių mokyklų, Kauno vaikų globos namų, Vaikų abilitacijos bei Prano Daunio aklujų ir silpnaregių ugdymo centrų vaikučiai. Svečius pasveikino LDK Birutės KŠMD Kauno skyriaus pirmininkė E. Almonaitienė ir ramovės viršinin-

padovanuojo Kauno tautinės kultūros centro folkloro ansamblis „Ratilėlis“ su vadove mokytoja eksperte Alyda Česiene. Čia su ansambliais vakarodami kalėdines dainas dainavo ir ratelius suko visi – maži ir dideli. Netrūko ir saldžių lauknešelių bei prasmingų dovanėlių, kuriuos birutietės padon-

Kauno birutiečių svečiai tradicinėje Advento šventėje

no įgulos karininkų ramovę LDK Birutės karininkų šeimų moterų draugijos Kauno skyriaus narių pakvesti susirinko bičiuliai: Kauno įgulos vienetų karininkai su šeimomis, Nepraklausomybės gynėjo Tito Masiulio artimieji, Lietuvos kudirkaičių organizacijos nariai su vadovais iš Vinco Kudirkos progimnazijos, Stasio Lozoraičio, Petra-

kas mjr. D. Mazurkevičius. Prie jaunosios birutietės su vaikučiais įžiebtų žvakiu, simboliuojančiu Advento laikotarpį, apie jo reikšmę krikščioniškajam pasaulyui pasaikojo ir Tikėjimo, Vilties ir Meilės linkėjo Kauno įgulos karo kapelionas kpt. Tomas Karklys. Na, o kalėdinių pašlapčių ir burtų, šokių ir dainų pynę „Sakalėli sierasai“

vanojo mažiesiems savo svečiams ir jų mokytojams; kad Angelo nešama šiluma, ramybė ir santarvė ilgai pasiliktu širdyje ir aplėbtu kiekvieno namus artėjančių šv. Kalėdų proga Lietuvos karininkų šeimų moterys linkėjo vienims šventėje dalyvavusiems savo bičiuliams.

Dalia MACIUKEVIČIENĖ

Advento popietė, suvienijusi kartas

Gruodžio 16 dieną Marijampolės švietimo centre įvyko etnografinė muzikinė popietė „Iš kartos į kartą, iš širdies į širdį“, i gražią bendrysčių šventę subūrusi Marijampolės, Kazlų Rūdos ir Kalvarijos savivaldybių pagyvenusius žmones ir vaikus. Čia visi galėjo ne tik prisiminti ar pažinti senolių tradicijas bei papročius, bet ir smagiai pasibūti kartu bei parodyti savo sugebėjimus, draugiškai pasivaržyti.

Šio renginio organizatorė – Lietuvos politinių kalinių ir tremtinų sąjungos Marijampolės filialo valdybos pirmininkė Birutė Kažemėkaitė sakė, kad bendraudami su vyresnio amžiaus žmonėmis vakaicių neskiria tiek širdies šilumos, kad galėtų vieni su kita pasidalinti. Senoliai turi daug išminties ir gerosios partities, reikalingos vaikams, tačiau trūksta formų, kaip ją perduoti, trūksta renginių, kuriuose ir vieni, ir kiti galėtų atskleisti.

Sveikindama gausiai susi-

rinkusių skirtingo amžiaus auditoriją, B. Kažemėkaitė pabrėžė mūsų senelių laikais vykusią advento laikotarpio vakarojimą reikšmę – svarbiausia buvo visiems būti kartu.

„Vaikai, nepamirškite dažniau aplankyti savo sene-

šmaikščių pasakojimų, ir ratelių, ir sumanių mūsių, kurių keleto negalėjo įminti net išmintingieji senjorai. Kalvarijos meno mokyklos merginos su vadovėmis Regina Maciulskiene, Dalia Straleckaitė ir Laima Danauskaite, priuant kanklininkų trio, padainavo gražių Advento dainų, pašoko lietuvių liaudies šokių. Nuo jaunimo savo bal-

Sventinės programos atlikėjai

lių, nes jie laukia jūsų“ – kviečė fotomenininkė Laimutė Kraukšlienė, pristatydamas fotospektaklį „Mociutė“. Vėliau nuotaikingu spektakliu „Vakaronė prie žibintų“ visus nudžiugino Marijampolės moksleivių kūrybos centro vaikai, vadovaujami režisierės Vitos Gvazdaitienės. Jų spektaklyje netrūko ir

sais stengėsi neatsilikti ir Marijampolės bei Kalvarijos tremtinė dainų chorai. Simbolika, kad kartas suvienijusio renginio baigiamuoju akordu tapo bendra visų dalyvių atlikta giesmė „Tyli naktis“.

Per antrąjį popietės dalį gaminome kalėdinius paruošimus.

(keliamai į 7 psl.)

Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisija skelbia žuvusių partizanų sąrašą dėl Kario savanorio teisinio statuso (po mirties) jiems pripažinimo

(*Tėsinys*)

Juozas Lupeikis, žuvo 1949 m. Gitėnų miške.

Vladas Magila, Jono, g. 1914 m. Kupiškio mstl.

Petras Malinauskas, gyv. Panevėžio aps. Viešintų valsč. Šatiliškio k.

Lionginas Marcinkevičius, Antano, g. 1920 m. Panevėžio aps. Kupiškio valsč. Daukučių k.

Juozas Masilionis, gyv. Panevėžio aps. Subačiaus valsč. Romanavos k.

Petras Masilionis, g. Panevėžio aps. Viešintų valsč. Pūsciu k.

Vytautas Mašauskas, gyv. Rokiškio aps. Svėdasų valsč. Kunigiškių k.

Jonas Matiukas, Kupiškio aps. Skapiškio valsč. Vargučių k.

Kazys Matiukas, g. Rokiškio aps. Svėdasų valsč. Liepagriū k.

Antanas Matuliauskas, Kosto, g. 1914 m. Rokiškio aps. Svėdasų valsč. Daujočių k.

Jonas Pakštas, g. 1914 m. Rokiškio aps. Svėdasų valsč. Butėnų k.

Juozas Pakštas, Alekso, g. 1908 m. Rokiškio aps. Svėdasų valsč. Šeduikių k.

Alfonas Pajuodis, Kazimiero, g. 1917 m., gyv. Panevėžio aps. Subačiaus valsč. Pajuodžių k.

Jonas Pakštas, g. 1914 m. Rokiškio aps. Svėdasų valsč. Butėnų k.

Domas Matulionis, Grigaliaus, gyv. Panevėžio aps. Simoninių valsč. Butėnų k.

Vlada Matulionytė, Grigaliaus, gyv. Panevėžio aps. Simoninių valsč. Butėnų k.

Matulis, g. Rokiškio aps. Svėdasų valsč. Daujočių k.

Jonas Matulis, gyv. Rokiškio aps. Svėdasų valsč. Daujočių k.

Jonas Mažylis, g. 1915 m. Panevėžio aps. Šimoninių valsč. Vederiškių k.

Albinas Meginis, gyv. Rokiškio aps. Svėdasų valsč. Kunigiškių k.

Bronislovas Melyniukas (Melynis, Meliunskas), Juozapo, g. 1917 m., gyv. Rokiškio aps. Skapiškio valsč. Naivų k.

Anicetas Merkys – Vaitiekūnas (Vaitiekūnas – Merkys), gyv. Svėdasų mstl.

Jonas Mikėnas, Prano, g. 1920 m. Panevėžio aps. Šimoninių valsč. Vederiškių k.

Juozas Mikėnas, g. 1905 m. Rokiškio aps. Skapiškio valsč. Jokšių k.

Jonas Misiūnas, Adomo, g. Kupiškio aps. Geležių valsč. Palaukių k.

Petras Miškinis, Juozo, g. Rokiškio aps. Svėdasų valsč. Miškinėlių k.

Petras Mockevičius, g. Panevėžio aps. Šimoninių valsč. Juodpėnų k.

Liudvikas Montrimas, Juozas, g. 1917 m. - 1920 m. Panevėžio aps. Šimoninių valsč. Dapšių k.

Vytautas Musteikis, g. 1917 m. Rokiškio aps. Svėdasų valsč. Vaitkūnų k.

Alfonas (Albinas) Nakutis, Prano, g. Rokiškio aps. Svėdasų valsč. Vaitkūnų k.

Pranas Nakutis, Prano, g. 1916 m. Rokiškio aps. Svėdasų valsč. Vaitkūnų k.

Mykolas Namejūnas, Jono, g. 1918 m. Panevėžio aps. Šimoninių valsč. Beregių k.

Bronius Naujikas, g. Rokiškio aps. Pandėlio valsč. Ginešių k.

Petras Navickas, g. 1920 m. Panevėžio aps. Subačiaus valsč. Julius Ožys, g. 1919 m. Panevėžio aps. Viešintų valsč. Bataičių k.

Kazys Padleckas, gyv. Panevėžio aps. Subačiaus valsč. Bagdoniškių k.

Bronius Pajėda (Pajada), g. Rokiškio aps. Svėdasų valsč. Šeduikių k.

Pranas Pajėda (Pajada), g. Rokiškio aps. Svėdasų valsč. Šeduikių k.

Alfonas Pajuodis, Kazimiero, g. 1917 m., gyv. Panevėžio aps. Subačiaus valsč. Pajuodžių k.

Jonas Pakštas, g. 1914 m. Rokiškio aps. Svėdasų valsč. Butėnų k.

Juozas Pakštas, Alekso, g. 1908 m. Rokiškio aps. Svėdasų valsč. Čiuukų k.

Aldona Ona Pakštaitė (Pukštaitė), Augustino, g. 1923 m. Rokiškio aps. Kamajų valsč.

Antanas Palavenas (Palovinis), Petro, g. 1917 m. Ukmergės aps. Kavarskovalsč. Pilypuk.

Vitalis Paliūnas, g. Biržų aps. Vabalinko valsč.

Balys Palskys, g. 1920 m., gyv. Rokiškio aps. Svėdasų valsč. Tadauskų k.

Kazys Palskys, Felikso, g. 1920 m. Rokiškio aps. Svėdasų valsč. Tadauskų k.

Feliksas Paršiukas, g. Rokiškio aps. Svėdasų valsč. Šeduikių k.

Stasys Paukštys, g. Rokiškio aps. Svėdasų valsč. Bajorų k.

Bronius Pankevičius, Andriejaus, g. Panevėžio aps. Šimoninių valsč. Miškinėlių k.

Alfonas Petryla, g. Panevėžio aps. Šimoninių valsč. Bartesiškės k.

Jonas Petryla, Antano, g. 1918 m. Panevėžio aps. Šimoninių valsč. Bartesiškės k.

Viktoras Stasiulis, gyv. Panevėžio aps. Šimoninių valsč. Linkiškių k.

(Bus daugiau)
Atsiliepimus apie šiuos pretendentus galite siųsti adresu: Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisija,

Gedimino pr. 40/1, LT-01110 Vilnius. Teirautis tel. (8 5) 231 4157.

Komisijos pastaba. Sąrašas skelbiamas remiantis Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisijos darbo reglamento 8 punktu: "Preten- dentai į Kario savanorio ar Laisvės kovų dalyvio teisinių statusą skelbiami spaudoje".

Bendradarbiavimas tėsiasi

Druskininkų rezistencijos ir tremties muziejus jau ne pirmi metai palaiko ryšį su 109-osios karių savanorių kuopos vadais. Dar 1997 metais savanoriai talkino atstuant partizanų bunkerį netoli Kermušios kaimelio, pastaraisiais metais teikia paramą igvendinant kai kuriuos stambesnius renginius Dzūkijos miškuose.

Savo ruožtu muziejus savanorių būstinėje organizavo porą parodėlių partizaninio karo ir Lietuvos kariuomenės tematika, o gruodžio 15-osios popietę pirmą kartą karius savanorius pakvietė apsilankytį muziejuje. Su muziejuju ir jo veikla susipažinti panoro ir naujai paskirtas Dainavos apygardos 1-osios rinktinės vadas pulkininkas leitenantas Rimantas Jarmalavičius.

Muziejininkai papasakojo kariūnams apie muziejaus, kuriam gruodžio 29 dieną sukaiks 15 metų, kūrimo istoriją, supažindino su ekspozicijomis. Savanorius ypač domino ginkluoto pasipriešinimo tema. Jiems buvo paruošta ir staigmena – susitikimas su Kalniškės mūšio dalyviu Alfonsu Juškauskui-Pakalniškiu, po 66 metų stebėtinai išsa-

miai atsiminusiu vieno didžiausių Lietuvoje partizanų mūšio eigą ir tolimesnius įvykius.

Ekskursijai numatytais laikais prabėgo nepastebimai. Po to muziejaus darbuotojai su

Druskininkų rezistencijos ir tremties muziejaus vadovas Gintautas Kazlauskas (dešinėje) aprodė ekspoziciją

Savanorius ypač domino ginkluoto pasipriešinimo tema

Advento popietė, suvienijusi kartas

(atkelta iš 6 psl.)

Kalvarijietė tautodailininkė Aldona Dzedulevičienė, į renginį atvežusi nuostabų savo rankų darbo kalėdinį atviruką bei karpinių, mokė, kaip pasigaminti eglutės papuošimų ir išskarpyti gražių snaigų. Marijampolietė rankdarbių mokytoja Rūta Vaitonienė rodė šiaudelių vėrimo meną. Čia pat buvo sukurtas gražių žaisliukų. Dalyviai ne išsinešė jų namo, bet papuoše dvi eglutes, kurių viena į Sangrūdą išsivežė renginyje dalyvavę Kalvarijos savivaldybės vaikų laikinosios globos namų auklėtiniai, o kitą

organizatoriai paliko Marijampolės švietimo centre, greta jau esančios vaikų kalėdinį žaislų parodėlės.

Organizatoriai dekoja renginio rėmėjams: LPKTS (Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos priemonė „Remti“ vyresnio amžiaus žmonėms atstovaujančių nevyriausybinių organizacijų veiklą), Marijampolės švietimo centru, UAB „Mantinga“, Labdaros ir paramos fondui „Juodeliai & Co“, UAB KŪB „Arvi kalkutai“ bei VŠĮ Kazlų Rūdos mokomosios miškų urėdijos medelynui.

Virginija SAMUOLIENĖ

Užsiprenumeruokite „Tremtinį“ 2012 metams

Prenumeratos indeksas – 0117.

Prenumerata su pristatymu kainuoja:

1 mén. – 7,14 Lt, 3 mén. – 21,42 Lt, 6 mén. – 42,84 Lt, 12 mén. – 85,68 Lt.

„Tremtinis“ išeina keturis kartus per mėnesį. Prenumerata priimama „Lietuvos pašte“ iki gruodžio 25 dienos.

ISSN 2029-509X

Leidėjas LPKTS

Tremtinys

LPKTS puslapis internete: <http://www.lpkts.lt>

Įmonės kodas 3000 32645. Ats./sąsk. Nr.LT18 70440600 0425 8365, AB "SEB" bankas.

Redaktorė

Jolita Navickienė

Redakcija:

Dalia Maciukevičienė,

Vesta Milerienė

Rasa Duobaitė-Bumbulienė

Mūsų adresas: Laisvės al. 39,

LT-44309, Kaunas, tel. (8 37)

323 204, faksas (8 37) 323 214.

Indeksas 0117.

El. paštas:

tremtinys@erdves.lt

Projektą „Lietuvos Laisvės kovą, tremties ir tautos netekčių atspindžiai“ remia

Spausdino spaustuvė UAB

„Rinkos aikštė“, Josvainių g. 41,

Kėdainiai

Ofsetinė spauda 2 sp. lankai.

SPAUDOS,

RADIO IR

TELEVIZIJOS

RĒMIMO

FONDAS

Kaina 1,75 Lt

Tiražas 2820. Užs. Nr.

ILSÉKITES RAMYBĘJE

Vytautas Krivonis

Gimė Lazdijų r. Jurčiūnų k. ūkininkų šeimoje. 1948 m. su šeima ištremtas į Krasnojarsko kr. Saralinsko r. Dirbo miško darbus. Vedė tremtinę Onutę Valentaite, gimė duktę. 1957 m. reabilituoti, grįžo į Lietuvą, apsigyveno Druskininkuose. Dirbo statybose. Užaugino dvi dukteris ir sūnų. Buvo aktyvus, dainavo „Tremtinį“ chore, dalyvavo renginiuose.

Palaidotas Ratnyčios kapinėse.

LPKTS Druskininkų filialas

Birutė Ona Mazurkevičienė

1930–2011

Gimė Šakių r. Šeima buvo iatrakta į tremiamųjų sąrašą. Tekovišas laiką slapstytis. Gerų žmonių padedami tremties išvengė. Ištakėjo, užaugino dvi dukteris.

Palaidota Jurbarko kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame dukteris su šeimomis ir artimuosius.

LPKTS Jurbarko filialas

Stasys Balbieris

1933–2011

Gimė Biržų r. Kirdonių k. ūkininkų šeimoje. Mokėsi Pabiržės mokykloje ir Biržų gimnazijoje. 15 metų gimnazistą 1949 m. ištrémė į Irkutsko sr. Tuluno r. Tremtyje dirbo kolūkyje ir mokėsi, baigę vidurinę mokyklą, išstojo į Irkutsko kalnakasybos ir metalurgijos institutą, baigęs paskyrimą į Akmenės cemento gamykla, dirbo inžinieriumi. 1963 m. persikelė į Kauną, dirbo susivienijime „Granitas“ skyriaus vadovu. Išėjęs į pensiją savo žinias ir patirtį perduodavo jaunimui.

Palaidotas Kauno Romainių kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame žmoną Emilią, dukterį, sūnų bei artimuosius.

Likimo draugai

Skelbimai

Gruodžio 27 d. (antradienį) 14 val. LPKTS Alytaus filialas kviečia dalyvauti šventiniame pagyvenusių žmonių susirinkime Alytaus savivaldybės didžiojoje salėje.

Viros Antanas Damkus pakalbės tema „Kol širdis plaka“. Koncertuos buvusių politinių kalinių ir tremtinų choras „Atminis“, dainuos ir gros ansamblis „Šaulių aidas“, žaidimų, viktorinų laimėtojams bus įteikiti prizai.

Vėliau Šaulių namuose vaišinsimės karšta arbata ir atsineštinėmis vaišėmis.

Gruodžio 28 d. (trečiadienį) 12 val. LPKTS Kauno filialo narių mažuosius – vaikaičius, provaikaičius kviečiame dalyvauti šventiniame renginyje su Kalėdų seneliu. Dovanėlės – turintiems kvietimus.

Gruodžio 29 d. (ketvirtadienį) 14 val. LPKTS Kauno filialo narių kviečiame į tradicinę vakaronę „Tremtinio Kalėdos“. Vaišinsimės atsineštomis vaišėmis.

Renginiai įvyks LPKTS buveinės salėje, Laisvės al. 39, 2 aukštė.

2012 m. sausio 6 d. (penktadienį) 15 val. Šiaulių mst. savivaldybės salėje įvyks LPKTS Šiaulių filialo renginys „Tremtinį ir vaikaičių kalėdos“. Kviečiame dalyvauti.

Dėmesio!

Kitas „Tremtinio“ numeris išeis 2012 metų sausio 6 dieną.